

חודש בחודש

בטאון "גבורת מרדכי" בית כנסת ומרכז קהילתי תורני

בס"ד כ"ז כסלו - תשע"ה // גיליון 274 // רח' הרצוג 32 גבעתיים // www.gvurat-m.org // gvuratmordechai@013net.net // עיצוב: אורלי אליאס

עצמו, כביכול, מבני האדם, המאופיינים על-ידי הדינאמיות וההשתנות התדירה. בני האדם גם שונים זה מזה בפניהם, במידותיהם ובמחשבותיהם. אילו הארון היה נגיש עבורם, יתכן והיה מתבטל תפקידו כמשכן הקבע של התורה מסיני. המנורה שונה ממנו. היא מוצבת בחוץ ואורה זמין. יתרה מזאת: החומר המזין את הבערה שלה נוצר בידי אדם. לא כהן מייצר את השמן ולא יחידי סגולה: "ואתה תצווה את בני ישראל וייקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד" (שמות כ"ו, כ). בני ישראל הם אלה שמביאים את לא תדלוק. המנורה מסמלת את הכוח המופלא הקיים בתורה המכונה "תלמוד", כלומר: סוג של לימוד המביא "חידוש. שיהא אדם יכול לחדש מעצמו דבר הלכה שאינו מקובל [=שלא עבר בקבלה ובמסורת]" (העמק דבר שם).

כאן מקומו של האדם לחדש את התורה. כאן גוברת ההשפעה האנושית הזורמת על מוצקותו של הר סיני. כאן מתערבת כל החכמה האנושית ביצירה החדשה: "ולזה הכוח הנפלא הנקרא תלמוד ניתן כוח המנורה אשר נכלל בו שבע חכמות [המיוצגות על ידי שבעת קני המנורה] וכל כוחות הנדרש לפלפולה של תורה, וכל זה נכלל בכפתורים ופרחים... ושיח רבן של ישראל [רבי טרפון] ללמדנו בא, שמה שתלמיד ותיק מחדש, דבר טוב הוא על-ידי כוח שנרמז בכפתור ופרח של המנורה" (שם). השליטה בשבע החכמות האנושיות, שגם אומות עולם מכירים אותן (אומות העולם המסומלות על-ידי שבעת הקנים)

חנוכה, חג התלמוד?

חנוכיית ציפורים. עיצוב: מרינה זלוצין

רבי טרפון, בשעה שהיה שומע דבר מתוקן היה אומר: "כפתור ופרח" (בראשית רבה, פרשה צא)

המנורה, כסמל להתחדשות המתמדת של התורה

*בעקבות פירושיו של הנצי"ב מוולוז'ין

- ד"ר אביעזר ויס -

הנצי"ב מוולוז'ין עמד בראש אם ישיבות ליטא במחצית השנייה של המאה ה"ט. פירושו המעמיק לתורה, "העמק דבר", מציג השקפת עולם מלאה המורכבת מרעיונות נועזים ומקוריים תוך דבקות מוחלטת במקורות חז"ל. אילו היו מבקשים ממנו להעניק שם נוסף לחג החנוכה, אפשר שהיה קובע את השם: חג התלמוד. זאת, משום שהמנורה ושמן הזית, העומדים במרכזו של חג החנוכה, מסמלים באופן מורכב ומעמיק את לימוד התורה על מלאו משמעותיותו הרוחניות, הלאומיות והחברתיות. אני מבקש ללכת בעקבות פירושו של הנצי"ב למעשה המנורה ולתרגם את משמעותו להוויית קיומנו כאן ועכשיו.

ארון ומנורה - מסורת וחידוש

שניים מכלי המשכן מייצגים את התורה: האחד - ארון הברית והשני - המנורה. הארון מייצג את מה שאינו ניתן לשינוי בתורה, את התורה שבכתב ואת מסורת התורה שבעל-פה שניתנה מסיני. ארון הברית הוא בלתי נגיש. הוא מונח מעבר לפרגוד בקודש הקודשים. האדם הפרטי אינו מגיע אליו, רק יודע עליו. יותר מכך: כאשר הכהן הגדול מתקרב אליו ביום הכיפורים, הרי ענן קטורת מכסה אותו וחזותו מעורפלת. הערפל - שם הא-לוקים.

הארון חתום ולא ייפתח לעולם. גנוזים בו הלוחות המסמלים את מעמד סיני ואת כל מה שנמסר בו. תוכן זה אינו יכול להשתנות או להתחדש. הארון מרחיק

המשך בעמ' 2 <<

היא התנאי ליכולת לחדש דבר בתורה. זהו חידוש אנושי שהלגיטימיות שלו נתקבעה כבר עם הצגת המנורה במשכן. בלי החידוש הזה, בלי החומר שיוצק האדם אל התורה, אין משמעות לתורה ואין חשיבות למנורה.

סמל המדינה

המנורה אינה מופיעה לבדה. לצידה, מימין ומשמאל לה, שני ענפי זית. מה הם מסמלים? הנה התשובה:

”ואחר כך חוזר הנביא זכריה ושואל את המלאך על שני הזיתים העומדים על ימין המנורה ועל שמאלה... ובאמת הבין בדרך כלל כי תומכי תורה המה, שראה שיהיו אחר החורבן. ובין בימין המנורה - היינו ללומדי תורה לשמה, ובין על שמאלה - לומדים שלא לשמה. מכל מקום, תומכיהם הם שיעשו למישור את ההר הגדול, שהוא גלות האחרון...” (שאר ישראל, י”א). בין הלומדים תורה לשמה

בין שאינם לומדים לשמה, הם תומכי התורה. אכן, פעם היו בציונות אנשים שלמדו תורה לא לשמה. אלה היו תומכי תורה שהחזיקו את המדינה, את הישות הציונית וסמליה. ובזכותם - וכמובן בזכות הלומדים לשמה - קמה מדינת-ישראל וההר הגדול של השואה התחיל להיות למישור. היו אלה מדינאים וסופרים, היסטוריונים והוגי דעות, אבל היום - בורים וחכמולוגים. ועל זה דווה לבנו, על אלה חשכו עינינו, על הר ציון ששמם, שועלים הילכו בו.

אילו הכרנו את סמל המדינה כפי שפרשו הנצי”ב, ואילו הפנמנו אותו כחברה, לדעת שהתורה - בין לשמה בין שלא לשמה - היא זו שעליה נשענות תרבותנו ומולדתנו - לא היינו מגיעים ל”עבדים משלו בנו, פורק אין מידם”. יהי רצון שעוד נזכה לכך. לימוד התורה לשמה ושלא לשמה - הולך ותופס לו בעשור האחרון מהלכים יותר ויותר. אולי נבין סוף-סוף שללא תרבות משותפת - אין לנו קיום. אולי נחזור ונהיה - לשמה או לא לשמה - עם יהודי שתורתו היא מרכז קיומו. אז ממילא יתקיים המשפט: “אמר להם משה: מבקשים אתם לעמוד בעולם - עסקו בתורה.” (ילקוט שמעוני, ניצבים).

לחנוכה

האם קיימת גבורה ישראלית ייחודית בקרב?

ד”ר חיים ויצמן, ראשון נשיאי ישראל, אמר באחד מטקסי הזיכרון לנופלים במלחמת העצמאות: “אין הבדל בין גבורת המכבים ובין גבורת צעירינו, חוץ מן המרחק ההיסטורי”. ויצמן שיקף את הדעה הרווחת כי בין המכבים לבין הפלמ”חאים לא התקיימה, בעצם, גבורה יהודית פיזית. “גבורת הרוח”, על כל היבטיה, היא אשר קיבלה בתקופת הגלות עדיפות מוחלטת. אל גבורת הגוף, לעומת זאת, התייחסו באי

עטיפת הספר של ל. סובול: "תעלומת חייו ומותו של בר-כוכבא"

הערכה ואולי אף בזלזול מה. תמציתה של גישה זו באה לביטוי בדברי ר' נחמן מברסלב: "מי שהוא גיבור, אין בו כל כך דעת." ו"דעת" היא הרי תמצית היהדות. לאור זאת, עולה, דווקא בחנוכה, השאלה: האם קיימת גבורה יהודית פיזית ייחודית? האם הושרשה גבורה שכזאת בצה"ל? נבחן את השאלה דרך הפריזמה של מי שנחשב, יחד עם רפול, למכונת לחימה יהודית-ישראלית - אלוף שמואל גורודיש, גיבור מהולל בששת הימים וקורבן עצמי טראגי של יום הכיפורים.

ובכן, בתום מסלול הקרבות של מלחמת ששת הימים, אסף אל"ם שמואל גורודיש

גיבור תרבות, מאיר הר-ציון

שהרטיט לבבות, צוטט בהרחבה והצטרף לקלאסיקה של נאומי המצביאים הגדולים. בין השאר אמר: "אל המוות הישרנו מבט - והוא השפיל את עיניו. כי כיהודים נלחמנו, על חיינו נלחמנו ובזעם נלחמנו. רעיי הלוחמים, אתם עצמכם לא ידעתם את הוד גבורתכם. וכשראיתי השריונים נחדרים ועולים באש, והאנשים - אתם - ממשיכים מתוכם במלחמה, ידעתי כי האיש הוא הפלדה, והשריון - מתכת בלבד (...). במלחמה זו, הניצחון כולו שלכם, חיזקו ואמצו ותחזקנה ידיכם, אחיי גיבורי התהילה". בשעתו, הוצג הנאום כתמצית הגבורה

היהודית בלבוש ישראלי. זאת, דווקא משום שנשא אותו תלמיד ישיבה ליטאית לשעבר, אשר על אף היותו אלוף הטנקים, ביטל את המתכת והדגיש את פלדת האנשים, את עוצמת הרוח. יותר מכך, הוא הקדים את הפסקה "כי כיהודים נלחמנו..." לפסקות האחרות.

האם אכן קיימת "לחימה יהודית"? האם יש גבורה יהודית פיזית ייחודית? הנושא עצום ורב. הוא בלתי ניתן להיקף במאמר המוגבל במידותיו. על כן, אתחיל מן הסוף ואומר בצניעות ובהירות כי מנקודת מבטי לא קיימת גבורה פיזית יהודית ייחודית. גבורה רוחנית-אמונית, כן. מן הסתם המוטיבציה של הלוחם היהודי יונקת ממקורות מיוחדים. אך גבורה פיזית מיוחדת בעת קרב - לא. כי הגבורה הפיזית בקרב - על כל סוגיה והיבטיה - היא תופעה אנושית עתיקה ומוכרת בקרב צבאות העמים. מי שיציג את גבורתו הקיצונית של אלעזר החשמונאי, שהקריב עצמו מתחת לפיל, או את הערמומיות של דוד הקטן מול גוליית ואפילו את התחכום הממזרי של סירות צה"ל - ימצא מקבילות זהות בתולדות העמים שידעו מלחמות קשות. גם את רוח ה"ממזריות" של הסיירות - שאל הרמטכ"ל

סגן איתן מ"צוק איתן"

דיין מה-SAS, הקומנדו הבריטי, בפיקודו של קפטן סטרלינג מוס, שפעל במדבר המערבי בצפון אפריקה, נגד החטיבות של רומל הגרמני. גורודיש לא המציא את המשוואה המתהפכת בין האדם לטנק. הוא רק נתן לה גרסה בעלת גוון יהודי. בקיבוצי "השומר הצעיר" בנגב, שעמדו בפני התקפות כבדות של המצרים במלחמת העצמאות, אפשר היה למצוא בחדרי האוכל ההרוסים את הסיסמה המקורית: "לא הטנק ינצח - אלא האדם". הסיסמה הזאת לא הומצאה על ידי

המשך בעמ' 4

מכתב מחנה בן-כוכב

חנה בן-כוכב

לימים, פרצה מלחמת יום הכיפורים, בה נפל מרדכי ינאי הי"ד, בן קהילתנו. הוריו הרימו תרומה נכבדה לבניית בית הכנסת להנצחתו והוחלט לקרוא לקהילה "גבורת מרדכי".

נח

"הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד". אהבנו את "גן העדן" שלנו, הן בחומר והן ברוח. שיכורים היינו ולא מיין, התרגשנו ושמחנו עם כל משפחה שהצטרפה. ראינו והרגשנו כי טוב מאד. ונמצא חן איש בעיני חברו ושכנו. והקהילה מלאה בקולות תפילה, לימוד ופעילויות תרבות ובעשיית חסד ועזרה הדדית, וכולם הרגישו נוח, והתנחמנו בכל הטוב שחנן אותנו ה', לפעול ולהפעיל.

לך לך

השנים עברו, הימים חלפו, והמנגינה נשארה, הודות לבואם של דורות חדשים, משפחות צעירות. ושוב נשמעים קולות צחוק ומשחקי ילדים, שיעורים וחוגים תורניים. הלפיד הועבר. אך לכל זמן ועת לכל חפץ - עת לטעת ועת לעקור נטוע, ועת לבנות שלב ההולם את הנסיבות והמציאות, שהשתנן, והגיעני קול - צו הקורא לי: לך לך אל המקום....? בשם עזרא ז"ל, ילדיי ונכדיי, הריני מודה לקב"ה על שזיכנו לחיות כאן, והובילנו במסלול נפלא זה. אין די מלים בפי להודות על העבר, על היכולת לבחור ולבצע בהווה ובעז"ה אמשיך כך גם בעתיד. ולכל חברי הקהילה - חבריי ה"וותיקים" וה"חדשים" כאחד - תודתי: על העשייה המשותפת בחיי הקהילה המגוונים ובנשיאה בנטל הצרכים הציבוריים והלאומיים; על חברות נאמנה באווירה תרבותית; ועל היותכם ממשיכים בפעילות הקהילתית ונושאים בגאון ובהצלחה את ה"לפיד".

אסיים בברכת לכו מחיל אל חיל, ויצלח ה' דרככם ופעלכם.

חנה (בשם כל בני משפחת בן-כוכב)

נ.ב. אנא זכרו כי ברח' נקדימון 7 בירושלים מחכה לכם דלת פתוחה לרווחה, טנא ירוק, פת במלח ומים צלולים, ושמחה גדולה. ברוכים הבאים!

עם פרידה

מערכת ביטאון הקהילה מודה לחנה בן-כוכב על כלל פעילותה הברוכה בקהילה ובחברה ובמיוחד על חלקה המרכזי במערכת הביטאון לאורך שנים. חנה הייתה המצפן והמצפון של הביטאון ועל כך תבוא על הברכה. אנחנו מאחלים לה שתמשיך להיות פעילה ומוערכת בביתה החדש בירושלים, לפחות כמו שהייתה בקהילתנו במשך עשרות שנים. אנו מאחלים לה בריאות טובה ומקווים כי תמצא זמן לבוא ולהשתתף עמנו מדי פעם בישיבות המערכת. **היי ברוכה**

האם קיימת גבורה ישראלית ייחודית בקרב?/ המשך מעמ' 3 <<

מאיר יערי או מאיר חזן, שני האדמ"ורים של מפ"ם. היא יוחסה לסטלין, מנהיגה האכזר של בריה"מ, ונאמרה על ידו בימים ההרואיים, המזעזעים, של מלחמת-העולם השנייה, בה נפלו למעלה מ-10 מיליון חיילים סובייטים, ו-13 מיליון אזרחים. לא רק סטלין וגורודיש ידעו את "הסוד" אודות האדם ההופך ב"נסיבות מסוימות" לפלדה. עוצמתו העודפת של "כוח האדם" על פני "כוח המכונה" הייתה ידועה לגדולי המצביאים עוד משחר ההיסטוריה. על כן שאפו הללו בכל לבם ליצור בקרב לוחמיהם, בכל קרב, את אותן "הנסיבות המסוימות" היוצרות תופעות של גבורה. קרל פון קלאוזנביץ', התיאורטיקן הצבאי הבולט במאה ה-19, השווה את רכיבי הרוח והחומר במלחמה לשני חלקיה של חרב. הוא כתב: "אפשר לומר כי החומר שווה לקצת יותר מניצב העץ ואילו המרכיבים הרוחניים הם המתכת היקרה, הנשק האמיתי, הלהב המושחז היטב". נפוליון טען באותו הקשר כי יחס הרוח (המורל) לחומר הוא שלושה לאחד ופילדמרשל מונטגומרי הבריטי הביע דעתו כי "רוח החייל היא הגורם האחד הגדול בכל מלחמה".

משה דיין הגדיר את קו החזית כ"מקום בו הורגים ונהרגים". במקום האכזרי הזה אכן מתחוללים ב"רוח החייל" אצל חלק מהלוחמים מצבים נפשיים מיוחדים. בעין בלתי מזוינת הם נראים כבלתי מתקבלים על הדעת, כהתנהגות אנושית המנוגדת, לכאורה, לחוקי הטבע, סוג של איבוד עצמי לדעת בעליל, אל מול פני מוות בטוח. אבל המצב הנפשי הזה הוא היוצר, כנראה, את ההתנהלות יוצאת הדופן של הלוחם המצטיין ביותר בקרב הקודח. הוא זה הגורם לו לחרף את נפשו. הוא זה היוצר צל"שים ומדליות והוא אינו ייחודי דווקא ללוחם היהודי-ישראלי.

"יוסף ארגמן

שר הביטחון משה דיין

הקרב האחרון

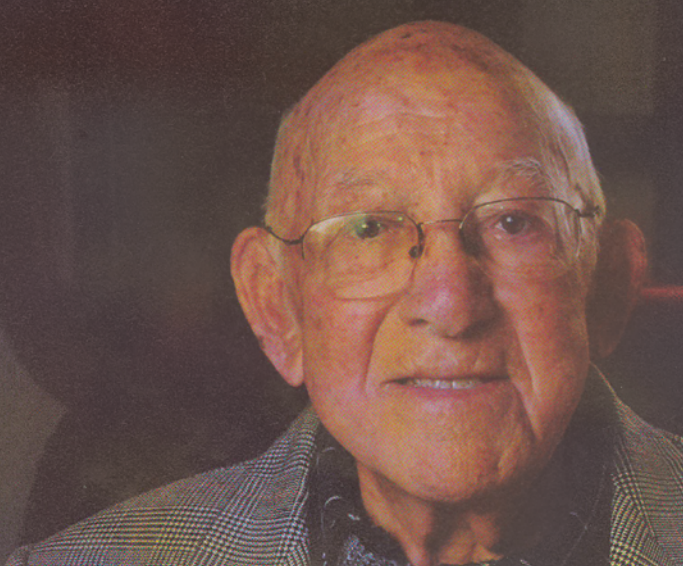
חבר קהילתנו, אל"ם זאב סלעי ז"ל שנפטר לאחרונה, היה בן למשפחה בת 14 דורות של שוחטים ובודקים וחזנים בפולין. ב-1951 עמד באומץ, כמפקד, במרכזו של הקרב האכזרי בתל-מוטילה שמצפון לכנרת, קרב שכבודו שוקם רק אחרי 60 שנה. בבית הכנסת שלנו אהב את הנוסטלגיה אך היה אדם צנוע שהתרחק מכיבודים

אל"ם זאב סלעי, היה בן 88 במוותו. ידידו ספלה' סגל מעיד עליו: "בית הכנסת היה עבור זאב מקום של התרפקות על

העבר. הוא אהב את המנגינות המסורתיות, חזר וזימר אותן להנאתו. מדי פעם היה חוזר ומספר על בית אבא. כיצד היו שם הימים הנוראים.

"בשנים הראשונות, כשהיה מגיע לביה"כ, שמח לקבל איזו תפילה, להיות שליח ציבור. הוא לא הרבה לדבר על עברו בצבא. על הקרב בתל מוטילה היה חוזר ומספר בעיקר כשאני הייתי מבקש ממנו. הוא היה אדם צנוע מאוד. תמיד רציתי לדאוג שיקבל איזה כיבוד (פתיחת ארון הקודש). הוא בקושי הסכים. רק בשנה האחרונה, לאחר שעבר ניתוח קשה, עלה לפתיחת הארון והודה לגבאים בתרומה מכובדת.

אל"ם סלעי מעולם לא עבר קורס קצינים. אף על פי כן, בזכות מנהיגות טבעית, נחישות וחתירה למגע - תכונות שזיהו אצלו שליחי ארגון ה"הגנה" כבר באירופה - הופקדו בידיו תפקידי פיקוד עוד בטרם מלאו לו 20. שלוש שנים אחרי הגיעו ארצה, כבר היה מ"פ (מפקד פלוגה) בחטיבת "גולני". במאי 1951 הפך לדמות המרכזית בקרבות הדרמטיים בתל-מוטילה, שמצפון לכנרת. בארבעת ימי הקרב, בהתקפות חוזרות ונשנות על הסורים, שהשתלטו על התל, נפלו 13 מתוך 89 חייליו הטירונים, רובם עולים חדשים. רבים נפצעו. הוא עצמו נפצע בלחימה. אף על פי כן המשיך לנהל את הקרב בעיקשות ובאומץ. סלעי פיקד על ההשתלטות על המוצב המרכזי שכיניו "הדמות". ככל הידוע היה הקצין הראשון בצה"ל שעשה שימוש הרואי וראשוני בפקודה "אש על כוחותינו". אחרי הקרב הוצג סלעי (אז פלזנר) בפני

אל"ם זאב (פלזנר) סלעי ז"ל

צילום: מור גל

בן-גוריון. ראש ממשלה ושר הביטחון לחץ את ידו ושאל: "מדליה או דרגה?" סגן זאב ענה מיידית: "דרגה!" וכך קיבל על המקום, בהצדעה, דרגת סרן. מאז ועד שנת 1987 שירת בצה"ל במגוון תפקידי פיקוד והדרכה. אריק שרון - שגם הוא הפך למ"פ ללא קורס קצינים - היה מפקדו וידידו האישי. קרב תל מוטילה בשטח המפורז, בו ביקשו הסורים לתקוע טריז, זעזע את צה"ל. נהרגו בו 41 חיילים מכל היחידות ו-70 נפצעו. היה זה הקרב הגדול הראשון אחרי מלחמת-העצמאות ונחשב לכישלון של הצבא ובעיקר של גולני. עם זאת, לפני שנים אחדות חל שינוי ביחס הצבא לקרבות תל-מוטילה. זאת, לאחר שבניתוח חוזר התגלו בו יסודות מוצקים של דבקות במטרה, חתירה למגע ועוד ערכי לחימה המתאימים לערכי צה"ל היום. סלעי התבקש על ידי אלוף טל רוסו, מי שהיה ראש אגף המבצעים במטכ"ל, להכין חוברת על הקרב, כדי שתשמש את חיילי צה"ל ומפקדיו והוא עשה כן.

עם שחרורו ב-1987 התבקש סלעי על ידי האלוף רפאל ורדי לקחת על עצמו - כדובר רוסית - את תפקיד מנהל הסוכנות היהודית באוסטריה. יחד עם רעייתו יונה ישב בווינה וטיפל בגלי העלייה מבריה"מ שעברו שם בדרכם לארץ. אחר כך היה במשך שש שנים ראש ארגון הג'וינט ברוסיה ואוקראינה. בנו הוא פרופ' משה סלעי, מנהל תחום האורטופדיה בביה"ח איכילוב בת"א. בתו, מלי, היא חברת קיבוץ גליל ים.

המשך בעמ' 10 <<

חגג 70 בצניחה

חברנו ד"ר אפי פז, מהצנחנים משחררי ירושלים בששת הימים, ציין יומולדת 70 בצניחת טנדו מגובה 10,000 רגל. המשפחה הריעה מלמטה.

סיפר אפי: "המשפחה ארגנה לי הפתעה והזמינה אותי לבלות ביום ה' בערב בחוות הדקלים הנמצאת מול מושב תדהר. בחווה ערכו לי מסיבת הפתעה לרגל 'החלפת קידומת' שביעית. את הלילה עשינו במקום, כולנו

ישראל פרל ז"ל

לוחם, שליח, יהלומן

חברנו ישראל פרל ז"ל שנפטר לאחרונה, נולד בעיירה קובל שבפולין (כיום אוקראינה) בשנת 1922. לאחר היותו בר מצווה (1936) עלה לארץ עם אביו ואחיו כדי ללמוד תורה ולבחון אפשרויות להשתקעות המשפחה. בליל שבועות, לאחר עיכובים בדרך עקב הפרעות באזור שכם, הגיעו השלושה לבית ר' שלוימל'ה מזעוויל, קרוב משפחה שקלט אותם בירושלים.

בעוד אביו מחפש פרנסה בסביבות העיר, החל ישראל בלימודיו בישיבת חברון. בנו נועם, המשמש כיו"ר תנועת בני-עקיבא העולמית, מספר כי לאחר הצטרפות הסבתא ושלושה ילדים נוספים, עברה המשפחה לתל אביב. ישראל התגייס בחשאי

ב"סככה" אחת ובבוקר הפתיעו אותו הילדים עם גופיות לבנות עליהן הוטבע מצנח וכן דיוקן פנני על גוף של ספיידרמן. הכותרת הייתה: SUPERSABA. אך ההפתעה הגדולה מכולן חיכתה לי במנחת שדה-תימן ליד ב"ש, שם רשמו אותי לצניחה חופשית. הצניחה הצבאית האחרונה שלי הייתה באימון בשנת 1966 (יש לי 18 צניחות). צניחה חופשית היא צניחה שונה. היא יוצאת לדרך מגובה 3.5 ק"מ. כ-10 שניות אתה צולל באוויר ללא מצנח, ורק לאחר מכן המצנח נפתח ואתה צונח במשך כ-8 דקות. הצניחה נקראת חופשית, אך לאנשים ללא ניסיון בצניחה מסוג זה "מצמידים" צנחן מקצועי האחראי לתכנון המהלך כולו - מהציאה מהמטוס ועד הנחיתה על הקרקע. התחושה שלי כ'נספח' היא כמו הרגשה של נוסע ברכב מאחור, שאין לו שליטה על ההגה ואין לו תחושה של אחריות ומתח. מבחינתי,

הצניחה החופשית לא הייתה חופשית. הרגשתי יותר כמו שק אדם

שנזרק מהמטוס ומגיע לקרקע בלי לעשות שום דבר. ולכן צניחה זו היא פחות כיפית מצניחה רגילה. לכל המפנטזים על צניחה חופשית, אני לא ממליץ לעשות זאת בדרך הזאת. י.א.

ישראל במלחמת העצמאות

הייתה במצב אנוש. הצלחתי לחסום את איזור הפגיעה בעזרת... עיתונים, והצעירה נשארה בחיים. ועל כך נאמר 'מוטב להגיע לבי"ח פצוע לא-סטריילי מאשר מת סטריילי'. באירוע אחר נכנס משוריין שלנו עם חיילים לכפר דיר-יאסין. הנהג פתח את החלון ומייד חטף רימון פנימה. כל יושבי המשוריין נפצעו, רובם קשה. גם כאן השתמשנו בגופיות ובחולצות כדי להציל את הפצועים.

"עד היום אני סוחב פציעה ברגל שנפגעה כשהייתי חשוף לאש וחיפשתי מחסה. נפלתי לבור ולקח זמן עד שחולצתי. העיר הייתה נצורה ורק אחרי זמן הגעתי לטיפול בבי"ח 'הדסה' בתל-אביב. כאן הגיע לבקרני מפקד הפלוגה, אליהו חן-ציון. הוא הודיע לי כי הפלוגה יוצאת לבן-שמן הנצורה וחסר

המשך בעמ' 6 <<

סיום והתחלה חדשה

- ישראל גולדפרב -

הרבנים וסרמן, לאו ואדרי

נשים לומדות בבית הכנסת

את המאמץ שבלימוד התורה ואת השכר והסיפוק שבצידו. כן ציין הרב את "נשות החיל האמיתיות" שמאפשרות לבעליהן להשתתף בשיעורים. אורח הכבוד, הרב דוד מאיר לאו, דיבר על הקשר שבין פרשת "וירא" לבין הפטרתה במלכים ב' ד'. במקביל נלמדו בשיעורי הנשים: מורה נבוכים לרמב"ם, נפש חיים לחיים מוולוז'ין, ואיגרת השמד של הרמב"ם.

פאנל הרבנים

יושב בשער העיר, מדריך, מכוון ומייעץ. הוא נכס לקהילה. לעומת זאת, בחברה המערבית הקשיש הפך לנטל על החברה. ההבדל בין זקן לקשיש מובא במשנה.

"רבי שמעון בן עקשיא אמר זקני עם הארץ שמזקנין דעתם מטרפת עליהן אבל זקני תורה אינן כן. כל זמן שמזקנין דעתן מתיישבת עליהן".

אברהם הוא הראשון שעליו נאמר "זקן". עיון בהיסטוריה יגלה, כי מברית העולם ועד אברהם חלפו עשרים דורות ובמהלכם היו אנשים רבים שהגיעו לגיל זקנה מופלג. ומדוע, אם כן, לגביהם לא מצוין שהיו זקנים, והראשון שאצלו צוינה העובדה שהיה זקן היה אברהם?

שאלה זו מובאת בהבלעה במדרש תנחומא "אברהם תבע הזקנה". המדרש מרחיב ואומר: "שלושה בני אדם תבעו שלושה דברים בפיהן ומהם התחילו. תחילה אברהם תבע הזקנה, אמר: אב ובנו נכנסין לעיר ואינן ניכרין איזהו הגדול ואיזהו הקטן. אמר הקב"ה: אתה תבעת זקנה בפך חיך אני מתחיל בך שנאמר ואברהם זקן".

והמדרש מסביר מדוע אברהם תבע את הזקנה. מסתבר כי עד ימיו היו ארבעה דורות עומדים יחדיו: סבא, רבה, סב, אב, בן ולא הבחינו מיהו המבוגר ומיהו הצעיר. כולם היו דומים זה לזה והמראה החיצוני לא הסגיר את הגיל. באברהם לפני הקב"ה ותבע ממנו, שניתן יהיה להבדיל במראה החיצוני בין אדם מבוגר לצעיר. הפריע לאברהם, שהציבור מתייחס למבוגר ולצעיר באותה צורה ואין עדיפות למבוגר. זהו מצב בו אין יחסי גומלין בין אב לבן ואין כבוד לאדם המבוגר.

בראשית המין האנושי תופעת הזקנה לא הייתה קיימת. היא הופיעה בעקבות דרישתו של אברהם מהקב"ה. הוא טען כי דעתו של המבוגר שקולה וחשובה יותר, מזו של הצעיר. על חשיבות מימד הניסיון אמר שופט בית המשפט העליון בארה"ב, לואיס ברנדייס: "דף של ניסיון ערכו רב יותר מכרך של ידע".

בעולם יש כיום יתרון לצעירים, ובודאי בעולם הטכנולוגי המפותח, שבו אנו חיים. הצעירים הם בעלי התעוזה המקורית, וכן החשיבה המהירה והבהירה. הם הבטחת העתיד וההמשכיות, כולל הדרך לחיים של מחר. אולם, למבוגרים יש את הניסיון הרב. השילוב בין הצעירים והמבוגרים הוא, אפוא, הכרחי לחברה בריאה.

בין "זקן" ל"קשיש"?

- הרב יחיאל וסרמן -

במסורת היהודית "זקן" הוא תואר כבוד. בחברה המודרנית הזקן הוא תואר של עובר בטל, "קשיש". ההבדל תהומי: "זקן" הוא נכס, סוג של מבוגר אחראי, אדם שקנה חכמה, מתינות, שיקול דעת וחכמת חיים. ה"קשיש" הוא נטל, שעיקרו רפיון ותשישות. בשמחות.

חוזרים על אותה פעולה. וכך, בסוף השנה, לאחר שכל הדפים נתלשו - נשאר הקרטון בלבד. לעומת זאת, בלוח כיס רושמים בכל יום את רשימת המטלות ולמחרת עוברים לדף של היום הבא, בלי לתלוש את הדף הקודם. התוצאה: בסוף השנה יש לוח שלם שבו רושום ומתועד כל מה שתוכנן וכל מה שנעשה.

המשל מתייחס לשני סוגי זקנים. יש אנשים מבוגרים המגיעים לגבורות, מביטים אחורה, ורואים שלא השאירו כל חותם או טביעת אצבעות. לעומתם, יש זקנים המביטים אחורה ורואים את העקבות הנאצלים שהותירו אחריהם בדמות מעשי חסד, מעשי צדקה, או יוזמה חדשה לתועלת הציבור. אברהם שייך לסוג השני של הזקנים. כל ימיו היו משופעים במעשים טובים לטובת האחר והחברה.

והנה, בחברה המודרנית החליטו בעלי מקצוע בתחום מדעי החברה וההתנהגות, לכנות את האדם המבוגר "קשיש" ולא "זקן". ההבדל הוא מהותי. זקן הוא אדם שקנה חכמה, מתינות, שיקול דעת וחכמת חיים. "זקן" כזה יכול להדריך, לכוון ולייעץ. לעומת זאת, הכינוי קשיש מצביע על רפיון, מלשון קש, ועל תשישות.

ביהדות האדם המבוגר נקרא זקן ושמור לו מקום מכובד: הוא

דוע כפלה התורה בלשונה לגבי אברהם "זקן בא בימים", הרי לכאורה התואר "זקן" פירושו "בא בימים". אחד מגדולי החסידות, בעל "שפת אמת", הסביר זאת בעזרת שני סוגים של לוח שנה. האחד - לוח קיר, והשני - לוח כיס. ההבדל ביניהם עצום. על לוח קיר רושמים בכל יום את מה שמתכננים וצריכים לעשות ומציינים את הדברים החשובים שבוצעו. למחרת, תולשים את דף היום הקודם ורואים את הדף של היום החדש. למחרת

לוחם, שליח, יהלומן/המשך מעמ' 5 >>

חובש. החלטתי לדחות את הטיפול ברגל ויצאתי צולע עם הפלוגה לבן-שמן בתפקיד חובש פלוגתי. בן-שמן הייתה במצור ולהגיע ניתן רק בשיירה. מאוחר יותר - רק במטוס פייפר. מצב הרגל הורע והוחלט לחלץ אותי בחזרה לת"א במטוס. חזרתי לפלוגה לאחר מבצע "דני", שבו שוחרר כל אזור רמלה ולוד. הפלוגה נשארה באזור לטרון עד הסכם שביתת הנשק".

ממשיך ומספר הבן נועם: "עם תום המלחמה הצטרף אבא לחלוצי משואות-יצחק והקים עמם את קיבוץ החדש בחבל לכיש. משם המשיך לשליחות עליה וניהול כפר הכשרה לנוער עולה בטולוז שבצרפת. לאחר תקופה חזר ארצה והתחתן".

רעייתו הצעירה, יונה, עלתה ארצה בילדותה, עם משפחתה, עוד לפני מלחמת העולם, מהעיר לודמיר שבפולין. הוריה התפרנסו ממסחר בדים בתל אביב. לאחר נישואיה לישראל פתחה גן ילדים מיתולוגי בו התחנכו ילדי שכונת 'המשך שנקין' - יד אליהו, התל אביבית. בשלב מסוים הם חוזרים יחדיו לשאת בעול הכשרת העולים לעליה על אדמת צרפת והפעם בעיר מונפלייה.

בתום השליחות הם שבים ארצה, מתיישבים בתל אביב (בשנת 1978 עברו לגבעתיים) וישראל פונה לענף היהלומים. הוא מתגלה כמקצוען בעל חושים מסחריים מפותחים. שמו הולך לפניו ביושרו, במידותיו. אומר נועם: "אין ספק כי העין הטובה בה נתברך אבא הביאה אותו למציאת חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם. נוסח מצבתו מבטא רבים מהערכים באישיותו אותם גם השתדל להנחיל לכולנו במעשיו ובהליכותיו בקודש ובחול - חסד ואמת נר לרגליו, דבק במידות בוראו, עשה תורתו קבע ואהב את הבריות. שנזכה כולנו לדבוק במידותיו, לפסוע בדרכיו ולגדל דורות ישרים לאורו".

י.א.

המחלקה לסיוע חוץ

המטפלים הזרים בולטים בנוף השכונה ובית הכנסת. על אף שקיפותם, לכאורה, הם נוכחים מאוד בחיי משפחות החברים

- רוזי פינקלשטיין -

צילום: רינת טואיטו

בחיי היומיום בקהילה הם דמויות כמעט שקופות. דוחפים עגלות, מאכילים, מקלחים מלבישים, רצים עם מטופליהם לרופא, ודואגים במסירות ליקירינו ואהובינו הזקוקים לסיוע צמוד. נוכחותם משמעותית עבור ההורים המתבגרים והילדים הדואגים. הם העובדים הזרים של הקהילה, המקלים על תהליך ההתבגרות וההזדקנות של ראשוני בית הכנסת.

ג'וני הוא המטפל של יעקב גולדרייך, החבר המבוגר ביותר בקהילה, שכבר עבר את גיל ה-103. ג'וני הגיע לישראל בשנת 2004

מהפיליפינים. הוא בן 53 ונראה צעיר בהרבה מגילו. הוא נשמע מאוד שמח ואופטימי. לדבריו, זהו טבעו. "יש לי הרבה אחריות", הוא אומר. "תפקידי לתת ליעקב תרופות, לנקות, לבשל, לדאוג שיעקב יאכל את האוכל בצורה מאוזנת, כולל ירקות ופירות". ג'וני אומר שהקשר שלו עם יעקב טוב מאוד משום שיעקב סומך עליו. עובדה זו חשובה לו מאוד כי יש זמנים קבועים בסדר היום ויעקב צריך לעשות מה שג'וני אומר לו. מדובר בזמני ארוחות, מקלחת ועוד.

ג'וני הוא נוצרי מאמין, והוא אוהב את ישראל ואומר שעבורו היא ארץ הקודש. לדבריו, זו ארץ טובה ולו אישית טוב כאן.

מאידך, הוא מרגיש אחריות כלפי משפחתו בפיליפינים. יש לו 4 ילדים. שלושה מהם הולכים לקולג' במנילה הבירה ולומדים לימודים גבוהים - עריכת דין ורפואה. ילד נוסף לומד בשביעית. ג'וני שולח להם כסף לקיום בתקופת הלימודים.

שרה, עובדת אצל משפחת שרה וליפא שטרן. היא הגיעה מנפאל לפני 8 שנים. היא בת 35. יש לה שני ילדים, בני 14 ו-10. לפני ארבע שנים ביקרה אותם בנפאל בפעם האחרונה. היא עובדת עם משפחת שטרן כ-7 חודשים, אוהבת את ישראל ואינה מודאגת כלל מהמצב הביטחוני. לדבריה משפחת שטרן הם כמו אבא ואימא עבורה.

ג'פרסון כבן 30, הוא העובד של משה דרור. לדבריו הוא אוהב מאוד אנשים. לדעתו הישראלים מאוד חביבים וגם הסביבה נעימה. הוא הגיע מהפיליפינים לפני שנה, והשאר שם אישה וילד בן 7. גם ג'פרסון נשמע אדם שמח ואופטימי. עם זאת הוא מתרשם שהמצב במדינה מורכב וקשה. "אבל אני כאן בשביל לעבוד". השנה הראשונה הייתה עבורו שנת קליטה והסתגלות. הוא מאמין שלאט לאט המצב יהיה אפילו יותר טוב. הוא אוהב את ישראל ומקווה להישאר כאן הרבה זמן.

לאונרדו די הוא העובד של שלמה לנדסמן. גם לאונרדו הגיע מהפיליפינים. הוא בן 45 ויש לו שלושה ילדים, בני 19, 17, 12. "אני מאוד אוהב את האנשים כאן", אומר לאונרדו. "במיוחד אני אוהב את משפחת לנדסמן - את שלמה ואת כל הילדים והנכדים. הם ממש משפחה עבורי! מתייחסים אליי בחום ובאהבה". לדבריו הוא עושה כמיטב יכולתו כדי ששלמה יאריך ימים עד 120. לאונרדו אוהב את הארץ. הוא אומר כי עליו המצב הביטחוני לא ממש משפיע. "גם בפיליפינים יש מלחמה"...

בריאות לכולם!

שבת חתנים וכלה

כמנהג הקהילה מזה שנים חגגנו בפרשת נח את שבת החתנים והכלה. כידוע המנהג לבחור "כלת אשת חיל" התחדש בקהילה ומאז הפך מודל לחיקוי מבורך בבתי כנסת נוספים. האירוע נחוג ברוב עם (רובה המוחלט של הקהילה טרח והגיע) במעמד ראש העיר ומשניו ובנוכחות הרב אהרון כץ, רב הכולל באוניברסיטת בר אילן. את האירוע הנחה, בטוב טעם כדרכו, חברנו הרב יחיאל וסרמן.

- מיכל פרישטיק -

חתן תורה

חברנו ר' אהרון ונדרולדה זכה בתואר חתן התורה הודות לשיעורים תורניים מעולים שהוא מעביר דבר יום ביומו. זאת לצד היותו ראש ועדת הגבאים במשך שלוש השנים האחרונות. הרב אברהם וסרמן, החתן היוצא, בירך את החתן הנכנס, את אשתו עידית ואת בני המשפחה שנקהלו לשמוח בשמחת הקהילה. אבי המשפחה ר' אהרון שיחזר בדבריו את ימיו הראשונים בקהילה ואת קליטתו הטובה בה. בדבריו קרא לכולנו לקחת חלק רב יותר בפעילות בית הכנסת, במיוחד בימי החול.

ראש העיר גבעתיים והרב כץ נשאו דברים וברכו את החתנים והכלה והקהילה אף ציינה את פרידתה מגב' חנה בן-כוכב, מהדמויות הבולטות בקהילה אשר יחד עם בעלה עזרא ז"ל היו מעמודי התווך של הקהילה מראשיתה.

השליחות הסודית אל מפקד לח"י

יונה ליכטיג, מאירת פנים כמו בימים הטובים, שומרת על חוש הומור, אף שבתקופה האחרונה עצמאותה המוטורית מוגבלת. כשביקשתי ממנה לוודא פרט מסוים הגיבה בחיוך עדין, "זה כבר זרח מפרחוני".

יונה, מוותיקות קהילתנו, נולדה ליד קיילצה בפולין, למשפחת פרוכט. משפחה חסידיית. "אבי היה חכם מאוד", היא אומרת, "אחד הדברים שאני זוכרת ממנו היטב זה שהוא שנא את הפולנים בגלל האנטישמיות שלהם. בניגוד לאחרים הוא גם לא הסתיר זאת. כשכולם אמרו, 'תחי פולין', היה חוזר ואומר 'שתיחרב פולין!' אימא הייתה מתחננת: 'משה, מישוה עוד ישמע אותך, היזהר', אך הוא לא אבה לשמוע. כל פעם שהתיישב על כסאו, כמו בסוג של טקס דתי, שב והכריז, 'שתיחרב פולין!'. האקטיביזם הזה חלחל לעורקיה של יונה, ובא לידי ביטוי מודגש בארץ-ישראל לאחר שהמשפחה עלתה ארצה בשנת ה'תרצ"ג - 1933 ונקלטה בתל אביב. במסגרת עבודתי ראינתי לאחרונה מעל 100 מבוגרים. לא רבים מהם היו חברים במחתרות. רק בודדים התחככו עם המנהיגות עצמה. יונה מיוחדת. היא הייתה חברת לח"י ומתקופת שירותה זכורה לה חוויה שלדבריה, "לעולם לעולם לא אשכח. יומם ולילה התרוצצתי בתל אביב. כל הזמן העברתי פתקים ומסרים בעל פה. ערב אחד נשלחתי עם מסר בעל פה למפקד לח"י, יאיר. הייתי אחוזת התרגשות.

יונה ליכטיג

המשך בעמ' 10 >>

שיננתי ללא הרף את הסיסמה ואת תוכן הדברים עד שהגעתי לדירת המסתור שלו בתל-אביב. נקשתי, לחשתי את הסיסמה והוכנסתי לדירה. בפניה אפלולית ראיתי, מגבו, את יאיר יושב. הוכנסתי לחדר, עמדתי מאחוריו ואמרתי את דבריי. הוא הודה לי וביקש שאצא ואמתין בחדר הסמוך. לאחר כשתי דקות הוא הגיע, עמד מאחוריי ומסר לי דברים להשיב לשולחיי. "באותן שנים כבר לא הייתי צעירה, אבל לא למדתי ולא עבדתי. בראש מעייניי היו רק פעולות המחתרת. כשיאיר נרצח, היינו בהלם גמור. אבל עבורי זה היה קשה יותר. אחרים כלל לא חלמו לפגוש את ה'ראש'".

שאלתי האם ההורים תמכו בפעילותה בלח"י והיא ענתה: "אני לא יודעת, בכלל לא שאלתי אותם". לימים עזבה את ארגון לח"י ועברה לפעילות באצ"ל. את ימי הפעלתנות הלאומית שלה היא זוכרת בערגה ובסיפוק גדול. בקהילה היא חיה מעל 30 שנה. היא שמחה מאוד להיות חלק ממנה. יונה זכתה וכיום היא רואה כבר דור חמישי לצאצאיה כשבתה כבר נושאת בתואר "סבתא רבתא". כשביקשתיה לחלוק עמנו תובנת חיים, היא מייצעת: "אם מחליטים משהו - לבצע אותו על הצד הטוב והיפה ביותר."

"חזקאל פרנקל

הקרב האחרון/המשך מעמ' 4 <<

זאב סלעי נולד בפולין, בעיירה גליצאית בשם פרוכניק. במשפחה היו תשעה ילדים. האב היה חזן מבוקש ושוחט, נצר לשושלת בת 14 דורות של שוחטים ובודקים (שו"ב). אחד מאחיו של זאב קיבל סמיכה לרבנות בגיל 16 מיישיבת חכמי לובלין. בארץ שימש כרב ראשי של שירות בתי הסוהר.

ב-1948 היה זאב מפקד אחד משלושת הסיפונים באונייה שהעלתה אותם ארצה. זו הייתה הספינה הראשונה שהגיעה אחרי הכרזת העצמאות. ישר מהאוויה הוסעו הבחורים למחנה בית-ליד וגויסו לגבעתי. הם אכלו ארוחת צהרים והוסעו לקסטינה, המחנה העורפי של החטיבה. לאחר זמן קצר מונה זאב למפקד מחלקה ועבר עימה את מסלול הקרבות של גבעתי בדרום. לאחר המלחמה, כאשר נישא ליונה, ביקש לעבור מהנגב צפונה, לגולני. לאחר שנתיים מצא אותו קרב תל-מוטילה בתפקיד מ"פ טירונים בחטיבה. עד מותו התגורר עם רעייתו יונה ברחוב הרצוג.

יהי זכרו ברוך.

על כיתות מעורבות, על רבנות בלי פוליטיקה

חנן מנדל, בעלה של נעמה רוזנטלר, בת קהילתנו, נבחר לאחרונה לתפקיד יו"ר תנועת "נאמני תורה ועבודה" (נת"ע) המשלבת דת עם ציונות וחיים מודרניים. בראיון הוא מספר על חלק מהמטרות והתכניות

- **איילת סקסטין** -

תנועת "נאמני תורה ועבודה" היא תנועה ציונית-דתית. מגמתה לקדם שילוב התורה עם המדע, עם חזון הציונות ועם החיים המודרניים. התנועה פועלת מתוך מחויבות להלכה ומתוך רצון ליצור תרבות דתית פתוחה. היא מעודדת שיח הלכתי אמיץ שמתמודד עם אתגרי הזמן, וחותרת לקידום הסובלנות, השוויון והצדק ולעיצוב אופייה היהודי-הדמוקרטי של החברה הישראלית.

חנן ונעמה נשואים זה 13 שנים. הם גרים עם שני ילדיהם בגבעת-שמואל. חנן למד בישיבת הר עציון ולאחר מכן שירת בצבא, כולל שירות קבע, וכיום הוא מסיים את עבודת הדוקטורט במשפטים באוניברסיטת בר-אילן. הוא גם מלמד באוניברסיטה ועורך את כתב העת "תרבות דמוקרטית" של הפקולטה למשפטים, ומשמש כחבר סגל

בקריה האקדמית אונו. בעקבות פעילותו כמתנדב וחבר הנהלה בנת"ע, מונה לאחרונה לתפקיד יו"ר, לצד מנכ"ל התנועה שמואל שטח (בנו של חבר קהילתנו עד לאחרונה, יוסי שטח). מאז הקמתה, ב-1978, נמנו

עם חבריה אלפי בני-אדם (בהם גם חברים בקהילתנו), ומדי שנה משלמים כ-500 איש ואישה דמי חבר לתנועה.

חנן מספר על מוקדי הפעילות של התנועה כיום: בניסיון לחזק את ערכי היסוד של החינוך הממלכתי-דתי, הכוללים, לצד שאיפות אמוניות ותורניות, גם מחויבות לכלל החברה ולמדינה הדמוקרטית בא"י, נאבקת התנועה בתופעות של הפרדה בין בנים ובנות בכיתות הנמוכות, כאשר הפרדה זו נועדה לשמש כאמצעי לסינון אוכלוסיות מסוימות ולדחיקתן החוצה ממסגרות הלימודים הדתיות. במקומות מסוימים, מסביר חנן, נועדה ההפרדה ליצור בית-ספר אליטיסטי שמרחיק מתוכו אוכלוסיות "מסורתיות" (בניגוד ל"דתיות"), במקום לקרבן, ודוחק אותן לבתי הספר החילוניים. דוגמה אחת להשלכה שיש להפרדה המוקדמת, לדבריו, היא עיכוב עלייתם של יהודים רבים מצרפת המעוניינים בחינוך דתי אך לא נפרד, והם מהססים לעלות ארצה משום שאינם מוצאים מסגרות חינוך הולמות.

התנועה עוסקת גם בסוגיות של דת ומדינה בישראל. היא מאמינה בצורך באספקת שירותים והנהגה דתית ע"י המדינה. אולם, לדברי חנן, כיום הרבנות הראשית מנותקת מעם ישראל, ומייצגת רק את הפלג החרדי, שגם הוא עצמו אינו רואה בה לא סמכות

חנן מנדל ורעייתו נעמה עם ילדיהם

רוחנית ולא סמכות הלכתית. היא אמורה לתת שירותים לכלל עם ישראל, כמו הכנת טקס בר-מצווה, הפניה למוהלים, חינוך

המשך בעמ' 12 <<

בטקס מרגש שנערך בתיאטרון גבעתיים קיבלו 21 תושבי העיר את האות החשוב ביותר שניתן להעניק לתושביה - אות יקיר העיר גבעתיים לשנת 2014. הטקס נערך במעמד ראש העיר ויו"ר וועדת יקיר העיר רן קוניק ובהנחיית שחקן התיאטרון תושב גבעתיים אלי גורנשטיין.

בטקס מרגש שנערך ביום רביעי, 17.9.2014, קיבלו 21 תושבי גבעתיים את אות יקיר העיר גבעתיים לשנת 2014.

ראש העיר ויו"ר וועדת יקיר העיר רן קוניק אמר כי: "בשנת תשע"ד נבחרתם אתם מבין תושבי גבעתיים לקבל את אות יקיר העיר גבעתיים. קבוצה צגוונת של נשים וגברים מתחומי עיסוק שונים, שמויות שונות שדבר אחד משותף לכולן - תרומה אישית ויוצאת דופן לעיר ולחברה בה אנו חיים תוך הקרבה וויתור אישי בין עשרות שנים לטובת עזרה לזולת והתנדבות בחי" הקהילה".

"תושבי גבעתיים מודים ומוקירים אתכם, יקירי העיר החדשים, על כמה שנתתם לעיר ולקהילה".

את אות יקיר העיר קיבלו: אברהם אגבר, ד"ר אילה גליקסברג, אברהם שלומי, אראלה הרטוב, ארז נדיב, בני קאופמן, דליה סולקין, חיה ויינשטיין, חיים ברזל, חיים ירקוני, חמדה גולדפיגר, יאיר לוי, יונה זילברמן, לאה רוזנפלד, מרים לעדן ז"ל, משה גולני, עמיאל בן עמי, צבי אורבך, יעקב קרייזמן, רחל בוכני ושמואל הניג.

את הטקס הנחה שחקן התיאטרון תושב גבעתיים אלי גורנשטיין.

ראיתם מופע או סרט שריגש אתכם? קראתם ספר שטלטל אתכם? שמעתם שיעור שפקח את עיניכם? ביקרתם בתערוכה שהותירה בכם רושם? אתם מוזמנים לשתף, להמליץ או למתוח ביקורת בפניה זו!

חברתנו ברברה ברקוביץ' על הצגת תיאטרון ועל מציאות

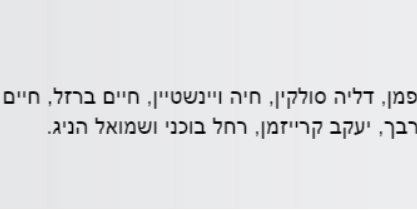
"מהדקים" ההצגה מבוססת על סיפור אמיתי
תיאטרון גושן

- **ברברה ברקוביץ'** - שכנה הציעה לי שני כרטיסים להצגה "מהדקים". היא מלמלה שזה קשור איכשהו לשואה ואני הייתי עייפה ולא כל כך הבנתי

על מה מדובר. ואז נזכרתי שלפני כשנתיים, חברה בארה"ב סיפרה לי על עיירה קטנה במדינת טנסי, שיש בה קרון אותנטי מגרמניה של תקופת השואה ובו מוזיאון המציג 6 מיליון מהדקים.... ההצגה פותחת בסיפור על שלושה ילדים בחטיבת הביניים בעיר וייטווול בטנסי, שנתבקשו לכתוב טור היסטורי לעיתון בית הספר. אחד הילדים הציע את נושא השואה, אלא שזה לא כל כך התקבל. בעיירה לא היה אף יהודי. "מה לנו ולשואה?" שאלו.

במהלך דיוניהם, נזכר אחד הילדים כי קרא שבתקופת השואה היו אנשים בנורבגיה שנשאו על דש בגדם מהדק נייר לאות הזדהות עם היהודים שנאלצו ללבוש את הטלאי הצהוב המפורסם. שאר חברי מערכת העיתון החליטו לאסוף 6 מיליון מהדקים כדי להמחיש לילדי בית הספר את המספר הבלתי נתפס.

מנהלת בית הספר התנגדה לפרויקט, ואף הכחישה את השואה במפורש: "זאת הצגה. היהודים הם שחקנים ידועים... כל העולם היה במלחמה. הם סתם לקחו על עצמם את תפקיד הקורבן... לא הייתה שואה. זאת הייתה מלחמה", היא אמרה. אך למרות העימותים איתה, התלמידים נלחמו על האמת שלהם. הם החלו לצלצל לחברות ולבקש תרומות. היו חברות שהסכימו לתת כסף, אבל הם ביקשו - אך ורק מהדקים! בסוף ההצגה התגלה שהתלמידים פתחו אתר אינטרנט, שעורר עניין רב בפרויקט. אפילו באו לראיין אותם מה"ושינגטון פוסט". אנשים שלחו להם לא רק מהדקים, אלא גם מכתבים, תמונות, ואפילו דברי ערך

של משפחותיהם מזמן השואה. תוך שלוש שנים, הצליחו לאסוף לא 6 מיליון מהדקים, אלא 11 מיליון (המספר הכולל של האנשים שנהרגו בשואה). במשך הזמן הגיע מספר המהדקים ל-30 מיליון!

בקרון שנמצא ליד בית הספר, פתחו מוזיאון ובו 6 מיליון המהדקים, התמונות ודברי הערך שאנשים שלחו, והעיירה בת ה-1,600 תושבים, נהפכה להיות מקום שאנשים מגיעים אליו מכל רחבי העולם.

חברתי סיפרה לי שהביקור היה מרגש מאוד, אפילו יותר מכל מוזיאון שואה שראתה בחייה. העובדה שתרמו קרון אותנטי שבו הובאו אנשים למותם, ואולי אפילו מתו בתוכו, הביאה אותה לסף דמעות. כמו שההצגה עשתה לי ולבתי. אני צפיתי במופע הבכורה של ההצגה, והיא תוצג בבתי ספר, ובפני משלחות שיוצאות לפולין.

אני מאוד ממליצה...

צילום: כפיר בולוטין מתוך ההצגה

יהודי ועוד, באמצעות רבני הערים. אך רבים מרבני הערים (המקבלים שכר מכספי ציבור) מנותקים מהציבור הרחב, שלעיתים אפילו אינו מודע לקיומם, ולכן שירותים אלה מסופקים ע"י גורמים פרטיים או עמותות. משום כך המגע של הציבור היהודי עם הרבנות נוצר בעיקר מתוך חובה וכפייה. הדבר מביא לחיכוך וליצירת אנטגוניזם בציבור כלפי הדת וההלכה אפילו בציבור הדתי, ובוודאי בציבור החילוני. לדבריו, יש החושבים שהרבנות הראשית מיותרת. תנועת 'נאמני תורה ועבודה' מנסה לקדם מודל לרבנות דמוקרטית, שיעצים את רבני השכונות ויאפשר להם לספק את שירותי הדת לציבור בסביבתם הקרובה. הקהילה המקומית היא שתבחר את הרב, ולא פוליטיקאים הבוחרים לפי עסקאות בין מפלגות ועל-פי מפתח עדתי, בלי קשר לאופי הקהילה. אם כל אזרח יהודי ישתתף בבחירת הרב, הוא יהיה קשור יותר לאדם שבחר. כמו כן, כהונת הרבנים צריכה להיות לתקופה ארוכה - אך קצובה. רב שירצה להיבחר לתקופה נוספת, יצטרך להפגין מחויבות לקהילה. לדברי חנן, כך היה נהוג בכל קהילות ישראל עד שהעות'מנים החלו למנות רבנים ראשיים מטעמם ושינו את הדגם המקובל.

מלבד זאת פועלת התנועה לעורר שיח פתוח, דמוקרטי, יהודי ומתון בציונות הדתית ולשם כך מוציאה את כתב העת 'דעות' ומקיימת ימי עיון, שבתות, פעילות לצעירים, תאי סטודנטים ופעילות לבני נוער.

חדש

תפילת ילדים

מדי שבת בשעה 9:30 מתקיימת באולם "בית אהרן" תפילה לילדים בהנחיית אורית ברנט ובנות הקהילה. הפעילות מיועדת לילדים בני 4 עד כיתה א-ב ונמשכת כחצי שעה. בתכנית: תפילה, סיפור, משחק וגם הפתעה! הילדים מוזמנים בשמחה. (כאשר מתקיימת בר-מצווה, תפילת הילדים תחל לאחר זריקת הסוכריות!)

תנחומים

- ליונה פרל ולמשפחתה על פטירת אבי המשפחה, חברנו ישראל
- לנעמה מידד על פטירת אמה, דבורה רובין

שעת סיפור בספרייה

לאחרונה החלה ספריית בית הכנסת לקיים שעת סיפור לילדים בגילאי גן עד כיתה א'. הפעילות מתקיימת כל יום שלישי, בשעה 17:00. משך שעת הסיפור כ-20 עד 30 דקות. הילדים מוזמנים לבוא, להאזין ולהחליף ספרים. גם ההורים מוזמנים לבוא ולעין בספרים.

קריאת סיפור לילדי הקהילה

צילום: רינת טואיטו

שלוש מסיבות בר מצווה לשלושה מנערי גבורת מרדכי. חתני השמחה הם: יוסף אריה ניוסטטר, אלעזר סבן ונתנאל עזריה. הורי הנערים משתייכים לדור הצעיר של הקהילה. ברכות חמות לנערים ולהוריהם.

שלושת המוסקטרים

באולם בית אהרן התקיימו, בזו אחר זו,

שלושת חתני הבר מצווה: אלעזר סבן, יוסף אריה ניוסטטר, ונתנאל עזריה

צילום: יחזקאל פרנקל

שהשמחה במעונם זר ברכות למזל טוב

ברכות להולדת נינים/ות • למשפ' סגל להולדת הנינה • למשפ' קוטנר שמעון ורות להולדת הנין **ברכות להולדת נכדים/ות** • למשפ' לקס להולדת הנכד והנכדה • למשפ' לייכט להולדת הנכד • למשפ' בן-ארי להולדת הנכד • למשפ' וסרמן יחיאל ורינה להולדת הנכדה • למשפ' מרקוזה להולדת הנכד • למשפ' נטוביץ להולדת הנכד **ברכות לבר-מצווה** • למשפ' ניוסטטר לבר המצווה של הבן יוסף-אריה • למשפ' נאור לבר המצווה של הנכד • למשפ' סבן לבר המצווה של הבן אלעזר • למשפ' עזריה לבר המצווה של הבן נתנאל **ברכות להולדת ילדים/ות** • למשפ' שטיינמן להולדת הבת אחינעם-שרה **ברכות לנישואין** • למשפ' נאור לנישואי הנכדה • למשפ' גולדמן לנישואי הנכד